

АНОТАЦІЯ

Чехратова О. А. Формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов у фаховій підготовці. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – освітні, педагогічні науки. – Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця Міністерства освіти і науки України. – Харків, 2021.

Дисертація є теоретико-експериментальним дослідженням питання формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземної мови. Провідною ідеєю дослідження визначено положення про те, що рівень сформованості навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов підвищиться в результаті визначення педагогічних умов формування навчальної автономії та розроблення й впровадження моделі та технології формування навчальної автономії в процесі фахової підготовки майбутніх учителів.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що для ефективного виконання своїх професійних функцій фахівцю-учителю іноземної мови необхідно мати сформовану комунікативну, лінгвометодичну й психолого-педагогічну компетентності та користуватися набутими знаннями, навичками, ресурсами, інструментами, здатністю рефлексувати й продовжувати навчання протягом життя.

Здійснений аналіз нормативних документів у сфері освіти та напрацювань учених показав, що на сьогодні в усьому світі концептуальним підґрунтям для розвитку середньої і вищої освіти стає впровадження засад студентоцентрованого навчання й навчання протягом життя. Це означає, що формування знань і навичок більше не є головними завданнями вчителя/викладача, складниками успішної конкурентоспроможності не можна вважати лише розвинені вміння, а тому заклади освіти не відіграють роль

кінцевого пункту освітньої системи, а стають лише перехідним етапом на шляху до самовдосконалення й самореалізації.

У першому розділі роботи систематизовано теоретичні підходи до визначення сутності поняття «навчальна автономія майбутнього вчителя іноземних мов», узагальнено зміст структурних компонентів, критеріїв та показників сформованості, що дозволило обґрунтувати, що під навчальною автономією майбутнього вчителя іноземних мов доцільно розуміти володіння комплексом різних форм, методів і інструментів, які залежно від освітніх потреб здобувача вищої освіти в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності дозволяють визначати мету, здійснювати освітню діяльність, контролювати, аналізувати й корегувати її, беручи відповідальність за власне навчання й проєктуючи сформовані навички на майбутню професійну діяльність.

Процес формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов конкретизовано як спеціально організовану, поетапну, цілеспрямовану діяльність суб'єктів освітнього процесу з метою оволодіння комплексом форм, методів і інструментів для вирішення власних освітніх потреб, формування професійної компетентності в умовах студентоцентрованого навчання для подальшої успішної педагогічної діяльності.

У роботі уточнено зміст структурних компонентів навчальної автономії (психологічний, методологічний і комунікативний) та охарактеризовано критерії й показники рівнів сформованості навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов (знаннєвий, компетентнісний та особистісний).

У другому розділі обґрунтовано педагогічні умови формування навчальної автономії майбутніх учителів в процесі фахової підготовки: створення сприятливого освітнього середовища (у якому особлива увага приділяється підвищенню внутрішньої мотивації студентів до навчання), підвищення рівня відповідальності й значущості ролі студента на занятті (за рахунок перерозподілу ролей викладача та студентів в освітньому процесі, обирання індивідуальної освітньої траєкторії, упровадження системи самооцінювання, розвитку дослідницьких умінь і навичок студентів і використання інтерактивних

технологій на занятті), відображення компонентів навчальної автономії в змісті освіти (шляхом послідовного впровадження певних завдань у ході вивчення навчальних дисциплін).

Розроблено модель та технологію формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов у фаховій підготовці. Особливість моделі полягає в тому, що вона містить механізми мотивації, планування, організації та контролю процесу формування навчальної автономії та визначає фактори її сформованості в майбутніх учителів іноземних мов. Завданнями моделі є організація, координація й контроль процесу формування комплексу вмінь і навичок у вивченні іноземних мов. Модель спрямована на ефективне здійснення управлінської діяльності в сфері вищої освіти, базується на запитах суспільства та враховує потреби всіх учасників освітнього процесу. Визначено основні структурні компоненти моделі: цільовий, концептуально-діагностичний, змістовий, процесуальний, діагностично-результативний, які взаємопов'язані й взаємозалежні. Цільовий блок визначає мету дослідження та зумовлений соціальним замовленням на підготовку висококваліфікованих педагогічних працівників, а також упровадженням принципів студентоцентрованого навчання. У концептуально-діагностичному блоці об'єднано теоретичні передумови, методологічні підходи й принципи формування навчальної автономії, освітні концепції, а також сучасний стан сформованості навчальної автономії студентів-майбутніх учителів. В основу змістового блоку покладено компоненти навчальної автономії (психологічний, методологічний, комунікативний), що пояснює визначення змісту процесу формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов у фаховій підготовці. Процесуальний блок описує послідовність дій, які моделюють освітню діяльність процесу формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов у фаховій підготовці й забезпечує формування змістових компонентів навчальної автономії за рахунок здійснення поетапних дій (мотивація, планування, організація, контроль). У діагностично-результативному блоці визначено критерії сформованості навчальної автономії, її рівні й діагностичний інструментарій, за допомогою якого забезпечується впровадження педагогічної технології.

Використання моделі забезпечує створення специфічного освітнього середовища з урахуванням здібностей і побажань студентів, у якому майбутні вчителі досягатимуть власної мети навчання. Складові моделі доцільно впроваджувати за допомогою розробленої технології формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов.

З метою оцінки ефективності впровадження складових моделі формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов у фаховій підготовці було побудовано кваліметричну субмодель формування навчальної автономії. Субмодель побудовано таким чином, що на кожному окремому етапі викладач і студент можуть проводити низку дій для корекції, поліпшення, адаптації освітнього процесу з метою досягнення кінцевого результату. Алгоритм математичної обробки, закладений у субмоделі, дозволив об'єктивно оцінити рівень сформованості навчальної автономії. Компонентами субмоделі є діагностична діяльність щодо процесу формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов, планування організації освітнього процесу, організаційно-методичне забезпечення процесу формування навчальної автономії, зміст формування навчальної автономії, управління процесом формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов і результативність. У ході впровадження кваліметричної субмоделі було уточнено характеристики рівнів навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов (нульовий, груповий, індивідуальний) з урахуванням їх кількісних показників.

Для впровадження розробленої моделі та технології було проведено експериментальне навчання під час занять з дисципліни «Практика англійського усного та писемного мовлення» для студентів 2 курсу факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Упровадження технології було розраховано на один академічний рік (I семестр – навчання з викладачем, II семестр – без допомоги викладача).

Про ефективність розробленої технології свідчать дані контрольного етапу експерименту. Зростання рівня оцінок факторів субмоделі (зростання кількості студентів, що наприкінці експерименту досягли групового рівня навчальної

автономії) статистично обґрунтовано за допомогою χ^2 -критерію Пірсона, G – критерію знаків і критерія Крамера-Уелча. Так, в експериментальній групі-2 64,3% студентів досягли групового рівня навчальної автономії і 32,1% – індивідуального; в експериментальній групі-1 67,9% і 17,9% здобувачів досягли групового й індивідуального рівня навчальної автономії відповідно; у контрольній групі кількість студентів з індивідуальним рівнем залишилася без змін, а 53,8% здобувачів досягли групового рівня навчальної автономії.

У роботі запропоновано методичні рекомендації щодо формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов у фаховій підготовці, що забезпечує послідовність і наступність вивчення матеріалу, планування й ефективну організацію освітнього процесу. У рекомендаціях описано форми і методи формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов, надається система вправ і завдань.

Практичне значення одержаних результатів підтверджено довідками про впровадження в освітній процес Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (довідка № 01/10-112 від 02.03.2021 р.), Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (довідка № 703/01-65/03 від 17.03.2021 р.), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (довідка № 01-28/591 від 30.04.2021 р.), Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 01-23/172 від 30.04.2021 р.); окремі положення методичного підходу формування навчальної автономії студентів запроваджено в діяльність Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (довідка № 01/10-112 від 24.05.2021 р.).

Ключові слова: навчальна автономія майбутнього вчителя іноземних мов, фахова підготовка вчителя іноземних мов, процес формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов, кваліметрична субмодель.

SUMMARY

Chekhratova O. A. Developing Learner Autonomy of Future Foreign Language Teachers in Professional Training. – Qualifying scientific research should be treated as a manuscript.

The thesis for obtaining a Doctor of Philosophy degree (Ph.D.) in specialty 011 – Educational, Pedagogical Sciences (Education Sciences). – Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Kharkiv, 2021.

The thesis is a theoretical and experimental study of the problem of developing learner autonomy of future foreign language teachers. The main idea of the study is that the level of learner autonomy of future foreign language teachers will increase as a result of determining pedagogical conditions for fostering learner autonomy and the development and implementation of a model and technology for developing learner autonomy in future teachers training.

The relevance of the study is explained by the fact that to effectively perform their professional functions, a foreign language teacher should have their developed communicative, linguistic and psychological and pedagogical competence and use the obtained knowledge, skills, resources, tools, and the ability to reflect and continue learning throughout their life.

The analysis of normative documents in the field of education and the achievements of scientists has shown that today the conceptual basis for developing secondary and higher education in the world is the introduction of the principles of learner-centered learning and lifelong learning. This means that acquiring knowledge and skills are no longer the main tasks of a teacher, the components of successful competitiveness can not be considered only the developed skills, therefore educational institutions do not play the role of the endpoint in the system of education.

The paper systematizes theoretical approaches to defining the essence of the concept of “learner autonomy of future foreign language teachers”, summarizes the content of its structural components, criteria, and indicators of its development, which allowed to substantiate that learner autonomy of future foreign language teachers

should be understood as mastering a set of different forms, methods, and tools, which, depending on the educational needs of an applicant, in the process of forming foreign language communicative competence allow to determine the goal, carry out educational activities, control, analyze and adjust them, taking responsibility for their own learning and projecting the developed skills on future professional activities.

The process of developing learner autonomy of future foreign language teachers is specified as a specially organized, staged, purposeful activity of the subjects of the educational process to master a set of forms, methods, and tools to address their own educational needs.

The content of structural components of learner autonomy (psychological, methodological, and communicative) is specified and the criteria and the indicators of the levels of developing learner autonomy of future foreign language teachers (knowledge, competence, and personal criteria) are characterized.

The second section substantiates pedagogical conditions for developing learner autonomy of future teachers in professional training: creating a favorable learning environment (in which special attention is paid to increasing students' intrinsic study motivation); increasing the level of responsibility and significance of the student's role in the classroom (redistributing the roles of a teacher and students in the educational process, choosing a personal educational pathway, implementing a system of self-assessment, developing students' research skills and using interactive technologies in the classroom); reflecting the components of learner autonomy in the content of education (consistent implementation of certain tasks in the study of disciplines).

The model and technology of developing learner autonomy of future foreign language teachers in professional training are developed. The peculiarity of the model is that it contains mechanisms of motivation, planning, organization, and control of the process of developing learner autonomy and determines the factors of its formation for future foreign language teachers. The objectives of the model are the organization, coordination, and control of the process of forming a set of skills in learning foreign languages. The model is aimed at the effective implementation of management activities in the field of higher education, is based on the demands of society, and takes

into account the needs of all the participants of the educational process. The main structural components of the model are identified: purpose, concept and diagnostics, content, procedure, diagnostics and effectiveness, which are interconnected and interdependent. The purpose block explains the aim of the study which is determined by the social order for training highly qualified teachers, as well as the introduction of the principles of learner-centered study. The concept and diagnostics block combines theoretical prerequisites, methodological approaches, and principles of developing learner autonomy, educational concepts, as well as the current state of developing learner autonomy of future teachers. The content block is based on the components of learner autonomy (psychological, methodological, communicative), which explains the definition of the content of the process of developing learner autonomy of future foreign language teachers in professional training. The procedural block describes the sequence of actions that model the educational activities of the process of developing learner autonomy of future foreign language teachers in professional training and provides the formation of learner autonomy components in staged activities (motivation, planning, organization, control). In the diagnostics and effectiveness block, the criteria of developing learner autonomy, its levels, and diagnostic tools by means of which the introduction of pedagogical technology is provided are defined.

The use of the model provides the designing of a specific educational environment based on the abilities and wishes of students, in which future teachers will achieve their own learning goals. It is expedient to implement the components of the model with the help of the presented technology of developing learner autonomy of future foreign language teachers.

To assess the effectiveness of the implementation of the components of the model of developing learner autonomy of future foreign language teachers in professional training, a qualimetric submodel of developing learner autonomy was built.

The submodel is built in such a way that at each stage a teacher and a student can perform a series of actions to correct, improve, adapt the educational process to achieve the result. The algorithm of mathematical processing, laid down in the

submodel, allowed to objectively assess the level of developing learner autonomy. The components of the submodel are diagnostic activities for developing learner autonomy of future foreign language teachers; planning the organization of the educational process; methodological support of fostering learner autonomy; learner autonomy content; management of learner autonomy of future foreign language teachers; effectiveness. During the implementation of the qualimetric submodel, the characteristics of the levels of learner autonomy of future foreign language teachers (teacher-dependent, group autonomy, individual autonomy) were specified, taking into account their quantitative indicators.

To implement the developed model and technology, an experimental study was conducted during classes in the discipline “English Oral and Written Speech Practice” for 2nd year students of the Faculty of Foreign Philology of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. The implementation of the technology was designed for one academic year (I semester – study with a teacher, II semester – without the help of a teacher).

The effectiveness of the developed model is evidenced by the data of the control phase of the experiment. The increase in the level of estimates of the submodel factors (increase in the number of students who reached the group level of learner autonomy at the end of the experiment) is statistically justified using Pearson criterion, G – test criterion, and Cramer-Welch criterion. Thus, in the experimental group-2 64.3% of the students reached the group autonomy level and 32.1% – the individual one; in the experimental group-1 67.9% and 17.9% of the surveyed reached the group and individual learner autonomy levels respectively; in the control group, the number of students with an individual level remained unchanged, and 53.8% of applicants reached the group autonomy level.

The work includes methodological recommendations for developing learner autonomy of future foreign language teachers in professional training using the designed model, which ensures the sequence and continuity of the study of material, planning, and effective organization of the educational process. The recommendations

describe the forms and methods of developing learner autonomy of future foreign languages teachers, provide a system of exercises and tasks.

The practical significance of the obtained results is confirmed by their implementation in the educational process of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (reference № 01/10-112 dated 02.03.2021), Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University (reference № 703/01-65/03 dated 17.03.2021), Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (reference № 01-28/591 dated 30.04.2021), Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (reference № 01-23/172 dated 30.04.2021); some suggestions of the methodological approach to developing learner autonomy were implemented into the educational process of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (reference № 01/10-112 dated 24.05.2021).

Keywords: learner autonomy of future foreign language teacher, professional training of foreign language teacher, the process of developing learner autonomy of future foreign language teachers, qualimetric submodel.

Список публікацій здобувача за темою дисертації

Статті у періодичному науковому виданні держави, яка входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу (Республіка Польща):

1. Chekhratova O., Sharapova O. Qualimetric Assessment of the Level of Formation of Learner Autonomy of Future Foreign Language Teachers. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*, № 7(35), Vol. 2, 2020. P. 38-45. **(Index Copernicus)**. URL : <http://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/3077>

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано актуальність використання моделі формування навчальної автономії за допомогою укладених таблиць спостереження.

**Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових
видань України:**

2. Чехратова О.А. Навчальна автономія на заняттях з іноземної мови: сутність і мета впровадження. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. Херсон, 2017. Том 1, № 78 – С. 88-91. **(Index Copernicus)** URL : <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/1951>

3. Чехратова О.А. Управління навчальним процесом: роль викладача у навчальній автономії. *Адаптивне управління: теорія і практика*. Серія «Педагогіка»: електронне наукове фахове видання. 2018, № 5 (9). Режим доступу: URL : <https://amtp.org.ua/index.php/journal/issue/view/3>

4. Чехратова О.А. Мотивація студентів до оволодіння іноземною мовою в умовах навчальної автономії. *Збірник наукових праць: Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 65. – Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. С. 111-117. URL : <http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/nc-65>

5. Чехратова О.А. Самооцінювання навчальних досягнень студентів майбутніх викладачів в умовах навчальної автономії. *Інноваційна педагогіка. Науковий журнал*. Випуск 12, том 2. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. Одеса, 2019. с. 194-198. URL : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/12/part_2/46.pdf

6. Chekhratova O. The Dependence of the Level of Developing Students' Research Skills from the Organization of Professional and Pedagogical Training in Learner Autonomy. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр.* Запоріжжя : КПУ, 2019. Вип. 67. С. 190-195. **(Index Copernicus)** URL : http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/67/part_2/39.pdf

Статті у інших наукових виданнях:

7. Chekhratova O. The Model of Fostering Learner Autonomy of Future Foreign Language Teachers. *East European Scientific Journal*, №1 (65), 2021 – С. 40-45.
URL : <https://archive.eesa-journal.com/index.php/eesa/article/view/243>

Публікації за матеріалами конференцій:

8. Чехратова О.А. Педагогічна рефлексія в науково-дослідницькій роботі вчителів *Методологія сучасних наукових досліджень: збірник наукових праць за результатами XIII Міжнародної науково-практичної конференції (10-11 листопада 2016 р., м.Харків) / ред. кол.: Андрущенко О.А. (голов. ред.) та ін. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2016. С. 166-168.*

9. Чехратова О.А. Труднощі викладачів і студентів на шляху розвитку навчальної автономії. *Пріоритетні напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (11-12 серпня 2017 р., м. Одеса). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки». 2017. С. 65-68. URL : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8979/1/statty_2017_1.pdf*

10. Chekhratova O. Learner-centered approach in assessing future managers. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (29-30 березня 2018 року). Харків. 2018. С.318-319.*

11. Marchuk A., Chekhratova O. The role of a teacher in student-centered learning. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця: матеріали міжнародної наукової щорічної конференції CED-2018 (31 травня – 1 червня 2018). Харків. 2018. С. 316-318.*

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано принципи студентоцентрованого навчання і функції викладача.

12. Чехратова О.А. Використання моделі змішаного навчання на заняттях з іноземної мови в умовах навчальної автономії. *Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (13-14 липня 2018 р, м. Київ).* Київ: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології». 2018. С. 27-29.

13. Чехратова О.А. Керування пізнавальною діяльністю студентів в умовах навчальної автономії. *Людина та соціум: сучасні проблеми взаємодії (психологічні та педагогічні аспекти): збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21-22 вересня 2018 року).* Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота». 2018. Ч. 1. С. 108-111.

14. Chekhratova O. Learner autonomy and its levels in professional studies *Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика: матеріали V ювілейної міжнародної науково-практичної конференції (5-7 жовтня 2018 р., м. Мукачево).* Хмельницький. 2018. С. 260-261.

15. Chekhratova O. Die Charakteristik des Autonomen Studenten. *II International Scientific Conference "Modern Educational Space: The Transformation of National Models in Terms of Integration: Conference Proceedings".* Leipzig: Baltija Publishing. October 26, 2018. p. 37-39.

16. O. Chekhratova, O. Svitova. Future managers study motivation. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (18-19 березня 2019 р, м. Харків).* Харків: ФОП Панов А.М. 2018. С. 339-341.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано основні теоретичні положення поняття «мотивації» і її вплив на освітній процес.

17. Чехратова О. А. Визначення цілей навчання в умовах навчальної автономії. *Викладання іноземних мов в Україні та за її межами: досвід і виклики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Івано-Франківськ, 21-22*

березня 2019 р. / відп. ред. І.М. Романишин; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 306-308.

18. Чехратова О. А. Алексєєва М.І. Навчальна автономія і стратегії вивчення іноземної мови. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця: матеріали міжнародної науково-практичної конференції «CED-2019»: тези доповідей, 30-31 травня 2019.* Харків: ДІСА ПЛЮС, 2019. С. 415-416.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано поняття навчальна автономія, її роль у вивченні іноземної мови.

19. Чехратова О.А., Погорєлова Т.Ю. Розвиток відповідальності студентів шляхом постановки smart цілей. *Професійна успішність педагогічного працівника як основа менеджменту якості освітнього процесу: збірник матеріалів четвертих всеукраїнських педагогічних читань присвячених 80-річчю з дня народження Лідії Кондрашової.* Черкаси: ФОП Гордієнко Є. І, 2019. С. 373-376.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано потенціал використання SMART цілей для формування навчальної автономії.

20. Chekhratova O, Svitova o. Future economists digital competence. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків – м. Торунь, 3-4 березня 2020 року.* Харків: ФОП Панов А.М., 2020. С.328-239.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано поняття і складові цифрової компетентності здобувачів освіти.

21. Chekhratova O. Implementing self-assessment techniques into future economists learning process. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця: матеріали V науково-методичної конференції «CED-2020», тези доповідей, 26-27 листопада 2020 р.* Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 390-392. URL : https://skced2020.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/hneu-lystopad_-2020-pechat.pdf